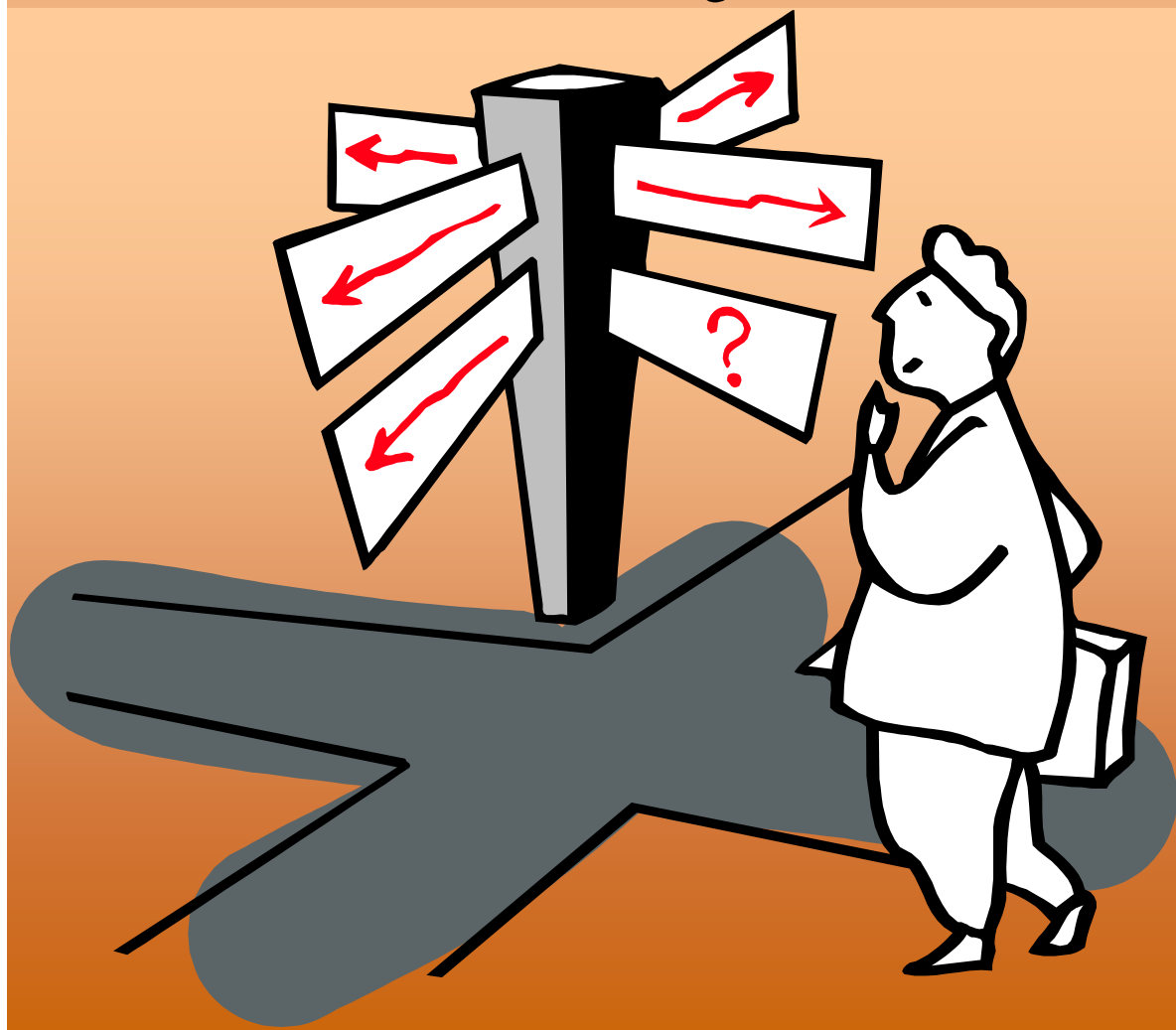

ZELFDIAGNOSE-INSTRUMENT

Voor de ondersteuningsbehoefte
van ondernemingsraden

Zelfdiagnose-instrument¹ voor ondernemingsraden

Voor wie bedoeld?

Het zelfdiagnose-instrument dat voor u ligt is bedoeld voor ondernemingsraden die planmatig willen omgaan met scholing en opleidingen. Doel van het instrument is om inzicht te geven in terreinen waarop de OR, of de afzonderlijke OR-leden, ondersteuning nodig (denken te) hebben in de nabije toekomst. Niet voor niets is dit instrument een zelfdiagnose-instrument: de OR kan er zelf mee aan de slag. Met de resultaten van het instrument kan de OR vervolgens gericht op zoek naar één of meerdere gespecialiseerde aanbieders op de gebieden waar de OR ondersteuning nodig heeft.

Opzet van het instrument

Het instrument bestaat uit een drietal vraagblokken. Onderscheid is gemaakt naar kennis, vaardigheden en houdingsaspecten. Aan de hand hiervan kunnen OR-leden voor zichzelf bepalen op welke onderdelen zij behoefte hebben aan ondersteuning. Het is nadrukkelijk een individueel instrument: immers, geen OR-lid is hetzelfde. Om te komen tot een duidelijk inzicht in de behoefte aan ondersteuning dient u drie stappen te doorlopen, welke in het vervolg van dit document zijn uitgewerkt.

Resultaat

Dit instrument levert de OR inzicht op in gebieden, waar ondersteuning nodig is én het levert een eerste inventarisatie van waar de OR deze ondersteuning kan gaan vinden. U kunt de ingevulde formulieren ook gebruiken tijdens de intake met een trainer of adviseur.

---

¹ Bij de ontwikkeling van dit instrument is dankbaar gebruik gemaakt van: "Kwaliteit van medezeggenschap – Handleiding voor het plannen van opleidingen van individuele OR/OC-leden" (COR Akzo Nobel) en diverse andere instrumenten, ontwikkeld bij scholingsinstituten en anderen.

Stap 1. Waar staat uw OR

Voordat u kunt nagaan waar u behoefte aan heeft, is het nuttig om voor de eigen OR na te gaan waar u staat en wat u kan verwachten de komende periode. Onderstaande vragen kunnen u daarbij behulpzaam zijn. Probeer, gezamenlijk als OR, aan de hand van deze vragen te schetsen wie u bent en wat u wilt bereiken. Dit wordt als achtergrond gebruikt bij het doorlopen van de volgende stappen.

Wat voor rol wilt u als OR spelen in het bedrijf?

Heeft de ondernemingsraad vooral een beleidstoetsende en controlerende rol of denkt de OR mee met de directie? Behartigt de OR vooral de belangen van de achterban of telt het bedrijfsbelang minstens zo zwaar? Is de OR vooral communicatiekanaal van bestuurder naar werknemers of andersom?

Welke onderwerpen zijn binnen uw organisatie de komende periode actueel?

Probeer op basis van beleids- en jaarplannen, afspraken in de CAO, en informatie die u krijgt van uw bestuurder een inschatting te maken van de belangrijkste onderwerpen die de komende tijd de agenda van de OR bepalen.

Hoe ziet het ondersteuningsnetwerk van de OR eruit?

Voordat u nagaat welke deskundigheid bij uzelf aanwezig is, is het nuttig om te inventariseren over welke ondersteuning de OR kan beschikken. In de ruimte hieronder kunt u de OR schematisch plaatsen binnen een netwerk van deskundigen die naar behoefte de OR kunnen bijstaan bij de uitvoering van haar taken. U kunt zowel interne ondersteuning (ambtelijk secretaris, afdeling personeelszaken) als externe relaties (een trainer, juridisch adviseur, OR-platform) in het schema opnemen. Het netwerk wat u op deze manier in kaart brengt kan u van dienst zijn bij het zoeken van oplossingsrichtingen in stap 3 van dit instrument.

Stap 2. Zelfdiagnose

In deze stap wordt de daadwerkelijke behoefte aan ondersteuning geïnterviewd. Hiervoor zijn in bijlage A t/m C drie formulieren opgenomen. U dient deze formulieren te kopiëren voor alle OR-leden. Ieder kan vervolgens voor zichzelf invullen in hoeverre hij over het genoemde onderdeel beschikt en of hij op dat punt een leerwens heeft. Het is daarna mogelijk om de formulieren in te vullen voor de OR als geheel. Houd hierbij rekening met de volgende zaken:

- sommige aspecten moet elk OR-lid beheersen, voor andere is het voldoende wanneer één van de OR-leden dit kan of kent. Houd ook rekening met de verschillende functies binnen de OR en specifieke vaardigheden die daarvoor nodig zijn.
- Bekijk de leerwensen steeds tegen de achtergrond van stap 1: waar staat de OR en wat voor OR wilt u zijn.

A. Houding/Visie

Met dit deel kunt u beoordelen wat de houding en/of visie van de OR of een OR-lid is. Dit onderdeel bestaat uit twee gedeeltes. Deel 1 heeft alleen betrekking op de OR als geheel, deel 2 kan door elk OR-lid afzonderlijk worden ingevuld.

Deel 1.	(Voldoende) aanwezig?	Wat wilt u anders/beter	Leerwens
Heeft de OR een: <ul style="list-style-type: none"> • Visie • Beleid • Werkplan 	Ja/nee Ja/nee Ja/nee		☐ ☐ ☐
Is er een duidelijke onderlinge taakverdeling?	Ja/nee		☐
Is er voldoende onderlinge samenwerking?	Ja/nee		☐

A. Houding/Visie (vervolg)

U dient onderstaande tabel te kopiëren zodat elk OR-lid een eigen analyse kan maken. Een extra formulier kunt u gebruiken om voor de OR als groep in te vullen of voor deze punten een leerwens bestaat.

Deel 2.	Voldoende aanwezig?	Wat wilt u anders/beter	Leerwens
Neemt de OR zelf initiatief?	Ja/nee		☐
Bent u nieuwsgierig genoeg om onderzoek te doen?	Ja/nee		☐
Worden de vergaderingen goed voorbereid?	Ja/nee		☐
Bent u tevreden over eigen functioneren?	Ja/nee		☐
Wordt u voldoende serieus genomen door: <ul style="list-style-type: none"> • Directie • P&O en management 	Ja/nee Ja/nee		☐ ☐
Krijgt u voldoende informatie van: <ul style="list-style-type: none"> • Directie • P&O en management 	Ja/nee Ja/nee		☐ ☐
Kunt u voldoende invloed uitoefenen in uw relatie met: <ul style="list-style-type: none"> • Directie • P&O en management 	Ja/nee Ja/nee		☐ ☐
Doet u in contacten met de Achterban aan: <ul style="list-style-type: none"> • Raadpleging • Belangenbehartiging 	Ja/nee Ja/nee		☐ ☐

B. Kennis

Bij dit onderdeel gaat het om aanwezige kennis van onderdelen van het OR-werk.

U dient dit formulier te kopiëren zodat elk OR-lid een eigen analyse kan maken. Een extra formulier kunt u gebruiken om voor de OR als groep in te vullen of voor deze punten een leerwens bestaat.

	Voldoende aanwezig?	Wat wilt u anders/beter	Leerwens
Kennis van de Wet op de OR			
<ul style="list-style-type: none"> • Adviesrecht • instemmingsrecht • Informatierecht • Initiatiefrecht • Sociaal Statuut & Convenant 	<p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p>		<p>☐</p> <p>☐</p> <p>☐</p> <p>☐</p> <p>☐</p>
Kennis van de (eigen) organisatie	Ja/nee		☐
Beleidsterreinen			
<ul style="list-style-type: none"> • Financieel beleid • Strategisch beleid • Organisatie beleid (structuur) • Reorganisaties, fusies 	<p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p>		<p>☐</p> <p>☐</p> <p>☐</p> <p>☐</p>
Kennis van arbeidsomstandigheden			
<ul style="list-style-type: none"> • Arbo-wet • Arbeidsomstandigheden-beleid • Arbeidstijden 	<p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p>		<p>☐</p> <p>☐</p> <p>☐</p>
Personeelsbeleid			
<ul style="list-style-type: none"> • Sociaal beleid • Arbeidsvoorwaarden • Functiewaardering en Personeelsbeoordeling • Opleidingsbeleid • Privacy bescherming • Werkoverleg 	<p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p> <p>Ja/nee</p>		<p>☐</p> <p>☐</p> <p>☐</p> <p>☐</p> <p>☐</p> <p>☐</p>

C. Vaardigheden

U dient dit formulier te kopiëren zodat elk OR-lid een eigen analyse kan maken. Een extra formulier kunt u gebruiken om voor de OR als groep in te vullen of voor deze punten een leerwens bestaat.

	Voldoende aanwezig?	Wat wilt u anders/beter	Leerwens
Spreekvaardigheid/ Presenteren	Ja/nee		☐
Schrijfvaardigheid	Ja/nee		☐
Samenwerken	Ja/nee		☐
Vergadervaardigheden	Ja/nee		☐
Contacten kunnen leggen	Ja/nee		☐
Besluitvaardigheid	Ja/nee		☐
Onderhandelingsvaardigheid	Ja/nee		☐
Organiserend vermogen	Ja/nee		☐
Analytisch vermogen	Ja/nee		☐
Projectmatig werken / Doen van onderzoek	Ja/nee		☐

Stap 3: Oplossingen

Als het goed is heeft u nu een rij thema's waarop binnen de OR leerwensen bestaan. U kunt deze thema's overnemen in onderstaand schema. Ken vervolgens aan elk thema een prioriteit toe:

1= noodzakelijk op korte termijn (binnen zes maanden)

2= noodzakelijk op langere termijn (de komende jaren)

3= wenselijk op korte termijn

4= wenselijk op langere termijn

Bedenk bovendien per thema mogelijke oplossingsrichtingen. Hierbij kunt u gebruik maken van het bestaande ondersteuningsnetwerk uit Stap 1 of op zoek gaan naar aanvullende ondersteuningsbronnen. Denk bij het zoeken van oplossingsrichtingen bijvoorbeeld aan:

- een cursus door een OR-scholingsinstituut
- het inhuren van een adviseur of deskundige
- het inschakelen van een collega die veel over dit onderwerp af weet
- zoeken van literatuur over dit onderwerp (denk ook aan tijdschriften!)
- contact leggen met andere OR-en die hetzelfde probleem kennen (OR platforms)
- nog andere manieren om je als OR te laten ondersteunen

Samenvattend schema

Leerwens op gebied:	Prioriteit	Ondersteuning door:	Voor wie bedoeld	Actie door:
Houding • • •				
Kennis • • •				
Vaardigheden • • •				

Voor vragen over dit instrument kunt u contact opnemen met een van de onderstaande organisaties:

GBIO

Postbus 19306
3501 DH Utrecht
tel. 030-2318800
fax 030-2342267
www.gbio.nl
info@gbio.nl

Het GBIO verleent, onder voorwaarden, bijdragen aan cursussen voor ondernemingsraden

Lomoz

Postbus 40116
8004 DC Zwolle
Tel. 06 50413235
Fax: 038-4604340
www.lomoz.nl
secretaris@lomoz.nl

LOMOZ is de landelijke vereniging voor ondernemingsraden in de zorg.

NVMedezeggenschap

Postbus 9533
4801 LM Breda
Tel. 06-51184192
www.nvmedezeggenschap.nl
info@nvmedezeggenschap.nl

De Nederlandse Vereniging Medezeggenschap is sector-overstijgend en daarmee algemeen vertegenwoordigend en ondersteunend op het terrein van de medezeggenschap.

Kijk ook eens op <http://ondernemingsraad.pagina.nl> voor een uitgebreid overzicht van dienstverleners voor ondernemingsraden.

Evaluatieformulier

De NVMz, Lomoz en het GBIO hebben gezamenlijk aan de ontwikkeling van dit instrument gewerkt in de hoop te voorzien in een behoefte van veel ondernemingsraden. We zien het instrument echter niet als een statisch iets; door ervaringen van gebruikers en door ontwikkelingen in het OR-werk zullen we op regelmatige basis aanpassingen plegen. Graag horen we van u hoe uw OR het werken met het instrument heeft ervaren. Wilt u daarvoor onderstaande korte vragen invullen en aan ons retourneren? U kunt het portvrij versturen aan Stichting GBIO, antwoordnummer 4211, 3500 VD Utrecht of per fax aan 030-2342267. Bij voorbaat hartelijk dank!

1. Hoe beoordeelt u in het algemeen:

	Slecht	matig	voldoende	Ruim voldoende	goed
De bruikbaarheid van het instrument	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
De tijdsinvestering die het vraagt	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
Het gemak waarmee u het instrument kunt invullen	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
Het inzicht dat het u verschaft in uw ondersteuningsbehoefte	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-

2. Heeft u suggesties ter verbetering?

3. Overige opmerkingen:

4. Mogelijk willen we contact met u opnemen om over uw ervaringen nog eens verder door te praten. Wilt u hieronder uw gegevens invullen indien u hiertegen geen bezwaar heeft?

Naam OR	
t.a.v.	
Postadres	
Postcode en plaats	
Tel.nr.	
Email adres	